

delen af Kvinderne slet ikke bryder sig om den. Nej, klogere vilde det være at begynde smaat for at vokse sig stor og tage fat der, hvor Sagen finder størst Sympathi hos de fleste. Og dette finder den aabenbart ved Bestræbelserne 1) for at aabne Adgange til Livserhverv for Kvinder og 2) for at skaffe dem Indflydelse i de smaa Kredse, hvor et Hjemmets Præg endnu er bevaret, i Sogn og i Kommune.

Ja vist skal der aabnes flere Adgange til Bierhverv ogsaa for Kvinderne paa Landet. Her begynder det at gaa som i Byerne: et ikke ringe Antal Bønderpiger naar aldrig saa vidt, at de bliver gifte og forsørgede, og saa bliver Spørgsmaalet, hvad skal der blive af dem. Tjenestepiger kan alle ikke blive, og dette er dog den eneste Udvej. Thi at være Lærerinde ved Pogeskoler og grundtvigske Friskoler giver et højst tarveligt Udkomme, for ikke at sige: kun Sulteføde. Sjældnen naar de saa vidt, at de kan grunde sig en rolig Tilværelse uden Frygt for Alderdommen, og lykkes det faa, gaar det ikke upaaagtet hen, nej, straks sættes vedkommende i Skat, — og dermed er vi inde paa Spørgsmaalet om de selvstændig stillede Kvinders Forhold til Kommunen. At Kvinder, der sidder trygt og godt i det, sættes i Skat, er rimeligt, og herimod kan intet indvendes. Men saa meget mere mod den Kjængsgjærning, at de ikke har fjærmeste Indflydelse over, hvad deres Skattedel anvendes til. En fortrukken Mandsperson, der øder alt sit Gods og Ejendom, har Indflydelse, men ikke den Enke, der styrer sin Gaard godt og svarer stor Skat. Hun har de samme Pligter som Manden, men forsvindende faa af de Rettigheder, som han har. Han bestemmer ikke blot, hvortil Skatterne skal anvendes, hvem der skal være Lærer for Sognets Børn, og hvorledes de skal undervises, men ogsaa, hvorledes fattige, forladte Børn skal anbringes; hun staar hjælpeløs og uden Rettigheder over for alt dette, skjønt hun tit er meget mere interesseret deri end Manden. Det er en skrigende Uretfærdighed, og derfor kan vi ikke andet end være de Mænd og Kvinder taknemmelige, der arbejder for paa dette Omraade at ligestille Kvinden med Manden, og særlig da de Mænd, der ved sidste Rigsdags-samling indbragte Forslag om Kvindens Adgang til og Sæde i Skolekommissionen. Det er kun en Begyndelse indenfor det kommunale Liv, men her vil sikkert mere og mere kaldes paa Kvinden, og særlig er der ét Omraade, hvor Kvinden kan yde Samfundet store Tjenester og dette er i Fattigplejen, om hvilken jeg gjerne vil tale et Par Ord efter de Erfaringer, jeg har fra Forholdene paa Landet.

Ja, Fattigfolks Stilling er beklagelig baade i Byerne og paa Landet. Det er utroligt, hvor lidt det offentlige Fattigvæsen udretter. I Stedet for at ophjælpe synkende Existenser, trykker det dem dybere og dybere ned, Valgret berøves dem, og de bliver en Pariaklasse, for hvem Fattiggaarden til sidst aabner sin skærmende Favn. I de store Byer gaar det noget anderledes til; der gjør Forholdene det muligt, at Arbejdet kan deles, og de fattige forsørges paa forskellig Vis. Lad os tænke paa Kjøbenhavn. For de hjemløse, uægte og forladte Børn er der Plejehjem, for daarlige Subjekter Tvangsarbejdsanstalter, og for gamle værdige trængende milde Stiftelser. Men ikke er det saaledes paa Landet. I mangfoldige Kommuner er der kun et fælles Hjem for alle, og det